

**Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного та соціального права**

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ
(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми: **Право**
(назва)

за спеціальністю: **081 Право**
(шифр, назва)

на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

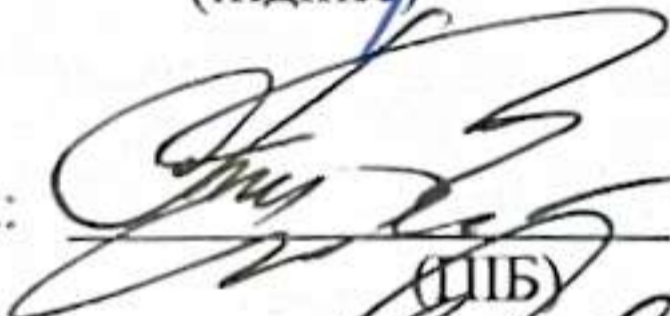
Розробник: **Марина КУЗНЕЦОВА, к.ю.н., доцент**
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

рин	протокол від 24.09.2024 р. №_4_
	Завідувач кафедри <u></u> Марина КУЗНЕЦОВА (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми **Ірина АРІСТОВА**
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма **Олег РОГОВЕНКО**
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана: **Тамара ЧЕРНАДЧУК**
(ПІБ)

 Світлана ЗАПАРА
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації **Надія Баранек**
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 20.09. 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Проблеми захисту прав людини в Україні та світі			
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет / Кафедра приватного та соціального права			
3.	Статус ОК	Вибірковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)				
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	ОП – Право Спеціальність – 081 «Право»			
6.	Рівень НРК	8 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	4 семестр, 10 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
		Денна форма	20	30	
	Заочна форма	4	6		140
10.	Мова навчання	українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Кузнецова Марина Юріївна, – к.ю.н., доцент			
11.1	Контактна інформація	кабінет 109 г Ел. адреса: oshkodorova@ukr.net			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Проблеми захисту прав людини в Україні та світі – курс, формує у здобувачів ступеня доктора філософії результати навчання з дисципліни (див. перелік), що забезпечать досягнення ним відповідних програмних результатів навчання після завершення освітньо-наукової програми. Зокрема, вибіркового компонента (далі – ВБ) «Проблеми захисту прав людини в Україні та світі» формує блок знань, умінь та компетентностей, необхідних для використання систематизованих знань у сфері прав людини, що є одним з найважливіших пріоритетних принципів незалежної української держави та міжнародної спільноти; поглиблює знання щодо проблем національної та міжнародно – правової системи захисту прав людини.			
13.	Мета освітнього компонента	Засвоєння здобувачами комплексу знань щодо глибокого розуміння проблем щодо захисту прав людини в			

		Україні та світі. Освітній компонент дозволяє поглибити знання здобувачів щодо досягнення ним наступних ПРН:2,3,8,10,11,12.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<ol style="list-style-type: none"> 1. Освітній компонент базується на вивченні таких освітніх компонентів як: Філософія науки, Методологія сучасного правознавства, Сучасні тенденції юридичної науки в умовах сталого розвитку 2. Освітній компонент є основою для подальших наукових досліджень у різних сферах права.
15.	Політика академічної доброчесності	<p>Політика академічної доброчесності під час викладання курсу «Проблеми захисту прав людини в Україні та світі» послуговується принципам, визначеним Законом України «Про освіту», Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, іншим локальним актам (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).</p> <p>Оволодіння здобувачами знань з курсу має відбуватись із дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права; містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; містити достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використані методики досліджень. Недопустимим під час навчання (згідно ст. ч. 4 ст. 42 Закону України «Про вищу освіту»), є використання здобувачами:</p> <p><i>академічного плагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;</p> <p><i>самоплагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;</p> <p><i>фабрикації</i> - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;</p> <p><i>фальсифікації</i> - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;</p> <p><i>списування</i> - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;</p>

		<p><i>обману</i> - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;</p> <p><i>хабарництва</i> - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;</p> <p><i>вплив у будь-якій формі</i> (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.</p> <p>За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження освітнього курсу; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.</p>
16.	Посилання на курс у Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4393

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється РНД
ДРН1. знання і розуміння основних етапів формування та розвитку концепції прав людини, для практичного вирішення проблем, які виникають при захисті прав людини в Україні та світі в умах сталого розвитку; знати зміст та значення основних міжнародних документів для формування системи захисту прав людини та розуміння їх застосування та розуміти механізм реалізації норм міжнародного права в співвідношенні та взаємозв'язку з нормами національного законодавства;	Семінарське заняття 1-7
ДРН2. розуміти проблеми імплементації міжнародно-правових норм в національне законодавство у сфері захисту прав людини;	Семінарське заняття 7

уміння готувати пропозиції по практичним проблемам захисту прав людини, що виникають при виконанні рішень Європейського суду з прав людини проти України.	
ДРН3. здатність системно мислити і чітко формулювати свої відповіді та генерувати власні ідеї, приймати обґрунтовані рішення щодо проблемам захисту прав людини міжнародними органами, що забезпечують захист прав людини	Семінарське заняття 1-7
ДРН 4. уміння моніторити доктринальні дослідження у сфері національного та міжнародного права щодо правових засобів та організаційно-правових заходів захисту прав людини та наближення законодавства України до міжнародних правових стандартів; уміння виявляти та аналізувати наукові та практичні проблеми; пояснювати та надавати пропозиції щодо удосконалення законодавства України на відповідність міжнародним правовим стандартам щодо захисту прав людини.	Семінарське заняття 1-7

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹
	Аудиторна Робота (денної та заочної форми навчання)	Само стійна робота		
	Лк	П.з / семі н. з	Лаб. з.	
Тема 1. Генезис прав людини. Основні принципи захисту прав людини. План 1. Теорія прав людини в різних правових концепціях. 2. Сучасні концепції міжнародного права прав людини. 3. Співвідношення правового статусу людини та громадянина. Права людини і права громадянина.	2	4	15/20	1-10, 14, 19, 21, 37-38

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

<p>4. Критерії класифікації прав людини.</p> <p>5. Основні принципи захисту прав людини.</p> <p>Імплементация міжнародно – правових стандартів прав людини в законодавство України.</p>					
<p>Тема 2. Правова основа захисту прав людини.</p> <p>План</p> <p>1. Статуту ООН.</p> <p>2. Загальна декларація прав людини.</p> <p>3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права.</p> <p>4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Проблеми порушення Україною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.</p> <p>5. Конвенція про попередження злочинів геноциду і покарання за нього.</p> <p>Проблеми імплементації міжнародно-правових норм в національне законодавство у сфері захисту прав людини.</p>	4/2	4/2	15/20	1-14, 19, 21-38	
<p>Тема 3. Універсальна система захисту прав людини.</p> <p>1. Діяльність Організації Об'єднаних Націй щодо захисту прав людини.</p> <p>2. Основні органи та структури Організації Об'єднаних Націй, що забезпечують захист прав людини.</p> <p>3. Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй та Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй у механізмі захисту прав людини.</p> <p>Комітет з прав людини Організації Об'єднаних Націй.</p>	2	4	15/20	1-10, 14, 19	
<p>Тема 4. Сучасний стан</p>	2	4	15/20	1-10, 19	

<p>системи захисту прав людини на Європейському рівні.</p> <p>План.</p> <p>1. Проблеми забезпечення юридичних гарантій в Європейському праві.</p> <p>2. Механізм захисту прав людини на Європейському рівні.</p> <p>3. Рада Європи і Європейський Союз: функції і повноваження з прав людини.</p> <p>4. Проблеми імплементації в Україні Прецедентного права Ради Європи.</p> <p>5. Міжнародно правове регулювання захисту прав людини в межах Організації з безпеки і співробітництва в Європі.</p> <p>6. Контрольний механізм за дотриманням прав людини в рамках Організації з безпеки і співробітництва в Європі.</p> <p>Правовий статус омбудсмана в Європейському Союзі.</p>				
<p>Тема 5. Сучасний стан системи захисту прав людини на регіональному рівні.</p> <p>План.</p> <p>1. Роль ЄСПЛ у забезпеченні належного та ефективного механізму захисту прав людини в Україні.</p> <p>2. Міжамериканська система захисту прав людини.</p> <p>3. Африканська система захисту прав людини.</p> <p>4. Міжнародно – правове регулювання захисту прав людини в межах Ліги Арабських держав.</p> <p>Міжнародно – правове регулювання захисту прав людини в межах Асоціації держав Південно – Східної Азії.</p>	2	4	15/20	1-10, 14, 19.
<p>Тема 6. Національні засоби захисту прав людини.</p> <p>План.</p>	2	4/2	15/20	1-10, 14, 19, 21, 37-38

<p>1. Юридичні гарантії прав людини у національному праві.</p> <p>2. Проблеми реалізації захисту прав на національному рівні.</p> <p>3. Гарантування прав і свобод людини і громадянина Конституційним Судом України.</p> <p>4. Захист прав людини органами правосуддя.</p> <p>5. Захист прав людини органами прокуратури України, дізнання, досудового слідства та органами, які проводять оперативно – розшукову діяльність.</p> <p>6. Роль адвоката у механізмі захисту прав людини.</p> <p>Інститут уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.</p>					
<p>Тема 7. Європейський суд з прав людини як механізм захисту прав людини.</p> <p>План.</p> <p>1. Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ): поняття, порядок утворення, склад та внутрішня структура.</p> <p>2. Звернення до Європейського суду з прав людини.</p> <p>3. Особливості рішень ЄСПЛ та їх виконання.</p> <p>Роль Комітету Міністрів Ради Європи у контролі за виконанням рішень ЄСПЛ.</p>	2/2	6/2		15/20	1-10, 14, 19, 21, 37-38
Разом	20/4	30/6		100/140	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН1. знання і розуміння основних етапів формування та	Проведення лекційних та практичних занять за відповідною тематикою.	10/2	Опрацювання літератури, в т.ч. наукових публікацій щодо концепції прав людини, підготовка	22/35

<p>розвитку концепції прав людини, для практичного вирішення проблем, які виникають при захисті прав людини в Україні та світі в умах сталого розвитку; знати зміст та значення основних міжнародних документів для формування системи захисту прав людини та розуміння їх застосування та розуміти механізм реалізації норм міжнародного права в співвідношенні та взаємозв'язку з нормами національного законодавства;</p>			<p>до тематичної, евристичної дискусії, круглого столу.</p>	
<p>ДРН2. розуміти проблеми імплементації міжнародно-правових норм в національне законодавство у сфері захисту прав людини; уміння готувати пропозиції по практичним проблемам захисту прав людини, що виникають при виконанні рішень Європейського</p>	<p>Проведення лекційних та практичних занять за відповідною тематикою. Застосування методу «проблемної» лекції, тематичної дискусії, евристичної бесіди, «круглого столу», «мозгової атаки», аналізу конкретних ситуацій.</p>	<p>10/2</p>	<p>Ознайомлення з науковими публікаціями, підготовка до тематичної, евристичної дискусії, круглого столу.</p>	<p>22/35</p>

суду з прав людини проти України.				
ДРН3. здатність системно мислити і чітко формулювати свої відповіді та генерувати власні ідеї, приймати обґрунтовані рішення щодо проблемам захисту прав людини міжнародними органами, що забезпечують захист прав людини	Проведення лекційних та практичних занять за відповідною тематикою. Застосування методу «проблемної» лекції, тематичної дискусії, евристичної бесіди, «круглого столу», «мозгової атаки», аналізу конкретних ситуацій.	10/2	Ознайомлення з науковими публікаціями, підготовка до тематичної, евристичної дискусії, круглого столу. Формулювання власної обґрунтованої позиції з проблемних питань правового регулювання.	22/35
ДРН 4. уміння моніторити доктринальні дослідження у сфері національного та міжнародного права щодо правових засобів та організаційно-правових заходів захисту прав людини та наближення законодавства України до міжнародних правових стандартів; уміння виявляти та аналізувати наукові та практичні проблеми; пояснювати та надавати пропозиції щодо удосконалення законодавства	Аналіз законодавства та практики проблемних питань правового регулювання у цій сфері.	10/2	Підбір та аналіз нормативного матеріалу, наукових публікацій та судової практики за обраним напрямком дослідження.	34/35

України на відповідність міжнародним правовим стандартам щодо захисту прав людини.				
Всього годин		50/10		100/140

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практичне заняття 1. Тема 1. Генезис прав людини. Основні принципи захисту прав людини.	7 балів /7%	До 2 тижня
2.	Практичне заняття 2. Тема 1. Генезис прав людини. Основні принципи захисту прав людини.	7 балів /7%	До 3 тижня
3.	Практичне заняття 3. Тема 3. Універсальна система захисту прав людини.	7 балів /7%	До 4 тижня
4.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	10 балів /10%	До 4 тижня
5.	Практичне заняття 4. Тема 4. Сучасний стан системи захисту прав людини на Європейському рівні.	7 балів /7%	До 5 тижня
6.	Практичне заняття 5. Тема 5. Сучасний стан системи захисту прав людини на регіональному рівні.	7 балів /7%	До 6 тижня
7.	Практичне заняття 6. Тема 6. Національні засоби захисту прав людини.	7 балів /7%	До 7 тижня
8.	Практичне заняття 7. Тема 7. Європейський суд з прав людини як механізм захисту прав людини.	8 балів /8%	До 8 тижня
9.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	10 балів /10%	До 10 тижня
10.	Іспит	30 балів /30%	За розкладом сесії

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно³
Практичне заняття 1.	<i>< 2 бали</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>4-6 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 2.	<i>< 2 бали</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>4-6 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 3.	<i>< 2 бали</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>4-6 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	<i>0-3 бали</i>	<i>3-5 балів</i>	<i>5-7 балів</i>	<i>7-10 балів</i>
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Практичне заняття 4.	<i>< 2 бали</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>4-6 бали</i>	<i>7 балів</i>

2 Зазначити компонент сумативного оцінювання

3 Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 5.	<i>< 2 бали</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>4-6 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 6.	<i>< 2 бали</i>	<i>2-4 бали</i>	<i>4-6 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Практичне заняття 7.	<i>< 2 бали</i>	<i>2-5 бали</i>	<i>5-7 бали</i>	<i>7 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано або виконано із значною кількістю помилок.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання.	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми.
Тестування за	<i>0-3 бали</i>	<i>3-5 балів</i>	<i>5-7 балів</i>	<i>7-10 балів</i>

опрацьованими темами (тест множинного вибору)	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Іспит	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані із значними помилками або не виконані	Здобувач недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані з помилками	Здобувач достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані	Здобувач гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконані

5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Експрес-опитування після вивчення тем 1-2,3-4, 5-7.	На кожному практичному занятті
2	Проходження тестування поточного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Протягом семестру
3	Самооцінювання	Протягом семестру
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час занять	Протягом семестру
5	Взаємооцінювання	На практичному занятті
6	Письмовий зворотний зв'язок на есе, реферати, мультимедійні презентації, статі, тези доповідей.	Останній тиждень навчання

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Методичне забезпечення

1. Проблеми захисту прав людини в Україні та світі. Методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни (курс лекцій). Суми, 2021 р., 65 с.
2. Проблеми захисту прав людини в Україні та світі. Методичні рекомендації щодо проведення семінарських занять. Суми, 2021 р., 22 с.
3. Проблеми захисту прав людини в Україні та світі. Методичні рекомендації щодо виконання самостійної роботи. Суми, 2021 р., 20 с.
4. Навчально - методичний комплекс з дисципліни «Проблеми захисту прав людини в Україні та світі», на платформі Moodle, СНАУ, 2023 рік.
<https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4393>

Нормативно-правові акти:

1. Документ Копенгагенського совещания Конференции по человеческому измерению СБСЕ. URL: <https://www.osce.org/ru/odihr/elections/14304>
2. Документ Московского совещания конференции по человеческому измерению СБСЕ. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/8/a/14314.pdf>
3. Європейська Конвенція про громадянство. Міжнародний договір від 7 листопада 1997 року (Витяг) Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2001. № 11. С. 69-77.
4. Європейська соціальна хартія (переглянута): Міжнародний документ URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text (дата звернення: 07.11.2019)
5. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення 08.09.19)
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р., з поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11 та № 14 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
7. Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) 13 грудня 2006 р. Офіційний вісник України. 2010.
8. Конвенція про рабство від 25 вересня 1926 року із змінами, внесеними Протоколом від 7 грудня 1953 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_161_19.
9. Конвенція про статус апатридів від 28 вересня 1954 року. Офіційний вісник України. 2013. № 51 / № 12. ст. 450. Стор. 447. Ст. 1875. 20.
10. Конвенція про статус біженців від 28 липня 1951 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_011
11. Конституція України, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

12. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Резолюція 2200А Генеральної Асамблеї ООН. 16 грудня 1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення 08.02.20)
13. Міжнародний пакт про соціальні, економічні і культурні права від 16 грудня 1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042 7. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин від 5 листопада 1992 року Офіційний вісник України. 2006. № 50. Ст. 3381. 8. Конвенція про статус апатридів. Міжнародний договір від 28 вересня 1954 року (Витяг). Бюлетень законодавства і юридичної практики України. 2001. № 11. С. 131-139.
14. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-УІ. Офіційний вісник України. 2012. № 62. Ст. 17.
15. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 17 липня 2006 р. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 30. Ст. 260.
16. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2015. № 1. Ст. 1.
17. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 8 вересня 2005 року (зі змінами і допов.). Відомості Верховної Ради України. 2005. № 52. Ст. 561.
18. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16.10.1996 р. № 422/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 49. Ст. 272.
19. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 10. Ст. 45.
20. Про судоустрій і статус суддів: Закон України у ред. від 05.08.2018. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2016. №31, Ст.545.
21. Протокол N 14 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який змінює контрольну систему Конвенції URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_527#Text (дата звернення 8.02.2020)
22. Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#Text(дата звернення 8.02.2020)
23. Статут ООН від 26 червня 1945 р. Міжнародні документи. Організація об'єднаних націй (ООН).
24. Хартія європейської безпеки (Стамбул, ноябрь 1999 года). URL: <https://www.osce.org/ru/node/125811>

Навчальна та навчально-методична література:

1. Rules of Court. URL: https://www.echr.coe.int/documents/rules_court_eng.pdf
2. Безпалова О.І. Пріоритетні напрями діяльності органів прокуратури України як суб'єктів реалізації правоохоронної функції держави. 2013. № 1 (3). С. 83.

3. Бисага Ю.М. Конституційне право України: підручник. 8-е видання перероблене та доповнене. Ужгород. Видавничий дім "Гельветика", 2016. 476 с.
4. Бисага Ю.М., Палінчак М.М., Белов Д.М., Данканич М.М. Міжнародні засоби захисту прав і свобод людини і громадянина. Ужгород. 2003. С.55.
5. Бисага Ю.М., Петрецька Н.І. Права людини в національному та європейському контекстах: підручник . Н.І.Петрецька, Ю.М.Бисага, Д.М.Белов та ін. Ужгород, Видавничий дім "Гельветика", 2018. 482 с.
6. Блажівська Н. Є. Виконання рішень Європейського суду з прав людини. Порівняльний аспект. Вісник Вищої ради юстиції. 2010. № 2. С. 83-89.
7. Богачова Л.Л. Юридичні гарантії прав і свобод людини і громадянина в європейському та національному праві. Державне будівництво та місцеве самоврядування. Випуск №22. 2011. С. 56-70.
8. Борьба с терроризмом и защита прав человека : Руководство. БДИПЧ ОБСЕ, 2009. 312 с.
9. Буроменський М.В. Основи права Європейського Союзу: нормативні матеріал. Х.: Вид-во "ФІНИ", 2010. С. 177-180
10. Вегеле І. Адвокатська монополія: європейський досвід. Судова реформа: стан та напрями розвитку: матеріали IV Міжнародного судово-правового форуму (м. Київ, 17-18 березня 2016 р.). К.: Юридична практика, 2016. С. 61.
11. Витрук Н. В. Общая теория правового положения личности. М.: Норма, 2008. С. 314-327.
12. Дрьоміна-Волок Н. В. Концепція расової дискримінації у міжнародному антидискримінаційному праві: монографія. Одеса : Юрид. літ., 2015. 540 с
13. Дудаш Т. Юридична природа рішень Європейського суду з прав людини (загальнотеоретичний аспект) / Т. Дудаш // Право України. – 2010. – № 2. – С. 173–179.
14. Заборовський В.В. Правовий статус адвоката в умовах становлення незалежної адвокатури України: монографія. Ужгород: Видавничий дім "Гельветика", 2017. С. 162.
15. Загальна теорія держави і права : підручник / за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина.-Х.: Право, 2009,-С. 456.
16. Захаров Євген. Порушення права на приватність під час проведення оперативно-розшукової діяльності. Права людини в Україні. Інформаційний портал Харківської правозахисної групи. 02.03.2012. URL: <http://khpg.org/1330707752>
17. Захист інтересів держави в Європейському суді. Рішення щодо України, винесені Європейським судом з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/cat_9329 23. Збірники витягів з рішень Європейського суду з прав людини, рекомендованих для вивчення при підготовці до письмового анонімного тестування у межах іспиту для кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаній посаді (станом на січень 2020 року). URL: <http://nsj.gov.ua/ua/science/prints/890-1/>

18. Календар прав людини: посібник для педагогічних працівників навчальних закладів. К.: ВАІТЕ, 2016. 80 с.
19. Кашкина С.Ю. Право Европейського Союзу: учеб. для вузов. М.: Изд-во Юрайт: Высшее образование, 2010. С. 460-469.
20. Кретьова І. Ю. Особливості тлумачення міжнародних договорів про права людини. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2015. Вип. 13 (1). С. 25-28. 31. Крижановський В. Я. Міжнародні стандарти судового захисту прав людини та їх імплементація в систему правозахисту в Україні. Актуальні проблеми політики. 2011. Вип. 42. С. 116- 123.
21. Кузнецова М., Ананьєв С., Сафонова Т. Механізми захисту трудових прав в період дії воєнного стану. Порівняльне аналітичне право. 2022. №5. С. 33-37. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.32>
22. Кузнецова М. Ю. Міжнародно-правовий механізм захисту прав людей з обмеженими можливостями. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. Вип. 7. С. 109-112. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-7/26>
23. Кузнецова М. Ю. Принцип недискримінації в міжнародному механізмі захисту прав людини. Приватне та публічне право. 2020. Вип. 4. С. 31- 35. DOI <https://doi.org/10.32845/2663-5666.2020.4.6>
24. Курило В., Панталієнко П. Судовий прецедент у правовій системі України: окремі аспекти практики реалізації. Visegrad Journal on Human Rights. 2016. № 5/1. С. 100-105.
25. Маклаков В. В. Конституційний контроль в зарубіжних країнах. М.: Норма, 2007. С.13.
26. Міжнародна система захисту прав людини : навчальний посібник / І. А. Шуміло. – Київ: ФОП Голембовська О.О. – 2018. – 168 с.
27. Муравйов В. Захист прав людини в Європейському Союзі. Право України. 2011. № 6. С. 85-100. 38. Мушак Н. Механізм правового регулювання відносин України та Європейського Союзу у сфері захисту прав людини. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2013. № 5. С. 5-14.
28. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В., Щербина Є. М. Міжнародний захист прав людини: навч. посібник. Дніпропетровськ: ДДУВС, 2014. 152 с.
29. Нікітченко В.В. Специфіка правового регулювання діяльності адвокатури України. Право і безпека. 2011. № 3. С. 101.
30. Нор В. Адвокат як єдиний суб'єкт надання правничої допомоги у судовому провадженні: міжнародний досвід та вітчизняні законодавчі новели. Право України. 2016. № 12. С. 14.
31. Орлова О. О., Бургай К. Р. Практика європейського суду з прав людини в контексті європейського розвитку українського суспільства. Українське суспільство в контексті правових побудов: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 12 квіт. 2019 р.). Дніпро: Дніпропетровський держ. ун-т внутр справ, 2019. С. 34 -37.
32. Остапенко В. В. Конституційна скарга у механізмі захисту прав і свобод людини і громадянина. Форум права. 2016. № 4. С. 240-251. 51. Паліюк

В. Запровадження європейських стандартів у галузі прав людини в українську судову практику. Юридичний журнал. 2008. № 7-8. С. 73-81. 52. Паліюк В. П. Застосування судами України Конвенції про захист прав людини та основних свобод. Київ: Фенікс, 2004. 264 с.

33. Погребняк О. С. Рішення Європейського суду з прав людини як частина національного законодавства / О. С. Погребняк // Актуальні проблеми держави і права. – 2014. – Вип. 71. – С. 154– 161. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2014_71_27.

34. Пошва Б. М. Міжнародні стандарти захисту прав людини як складова утворення незалежної судової влади в Україні. Вісник Верховного Суду України. 2012. № 10. С. 20-33.

35. Пошва Б. М. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини і питання вдосконалення кримінального судочинства в Україні щодо захисту права на свободу та особисту недоторканність / Б. М. Пошва // Вісн. Вищої ради юстиції. – № 1 (5). – 2011. – С. 6– 39.

36. Прецедентне право Європейського суду з прав людини щодо захисту прав уразливих верств населення = Case-Law of ECHR on Hr`S Protection of Vulnerable People and Groups: навч. посіб. / О. О. Гайдунін, В. Ю. Худолей, І. М. Шаркова. Київ : МНТУ, 2019. 310 с.

37. Програма Ради Європи «HELP». URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/human-rights/program-helpcoe.pdf>

38. Пушкар П. В. Заборона катувань та інші форми жорстокого поводження чи покарання: застосування практики Європейського суду з прав людини // Європейський суд з прав людини. Судова практика. – Вип 1. – К., 2011. – С. 50–116.

39. Рабінович П. М. Міжнародні стандарти прав людини: властивості, загальне поняття, класифікація. Вісник Національної академії наук України. 2016. № 1. С. 19-29.

40. Рабінович П. М. Практика Європейського суду з прав людини у рішеннях проти України / П. М. Рабінович. – Львів, 2012. – 267 с.

41. Разметаєва Ю.С. Доктрина та практика захисту прав людини. Навчальний посібник. Видавництво «ФОРМ Голембовська О.О. 2018. 354 с.

42. Сафулько С. Адвокатура поза пірамідою ієрархії: [Роль адвокатури у соціальному житті країни, повноваження, обговорення закону "Про адвокатуру]. Дзеркало тижня. 2005. № 9. С. 6.

43. Святоцький О.Д. Адвокатура України : навч. посіб. К.: Ін Юре, 1997. С. 12-13.

44. Сироїд Т. Л. Міжнародний захист прав людини : навч. посіб. Т. Л. Сироїд, Л. О. Фоміна. Харків : Право, 2019. 310 с.

45. Скрипнюк В.М. Розвиток системи державної влади в Україні: конституційно-правові аспекти. Монографія. К.: Логос, 2010. 504 с.

46. Смоленский М.Б. Адвокатская деятельность и адвокатура Российской Федерации. Ростов-на-Дону: "Феникс", 2004. С. 67.

47. Совещание по безопасности и сотрудничеству в Европе: Заключительный акт. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/0/c/39505_1.pdf
48. Соловйов О. Застосування практики Страсбурзького суду як джерела права в Україні: деякі проблемні аспекти / О. Соловйов // Українське право. – 2013. – № 10. – С. 207–215.
49. Сухонос В.В. Правозахисна діяльність як базова функція прокуратури України. Правовий вісник Української академії банківської справи. 2014. № 2 (11). С. 70.
50. Тацій В.Я. Конституція України. Науково-практичний коментар. Нац. акад. прав, наук України. Х.: Право, 2011. С. 417.
51. Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: Науково-методичний посібник для суддів / Т. І. Фулей. – 2-ге вид. випр., допов. – К., 2015. – 208 с.
52. Хотенець П.В. Правовий статус адвоката в Україні: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.10 "Судоустрій; прокуратура та адвокатура". Х., 2002. С. 3.
53. Юдківська Г. Деякі проблеми застосування практики Європейського суду з прав людини в Україні / Г. Юдківська // Право України. – 2011. – № 7. – С. 74–79.
54. Яковенко А. Некоторые вопросы ответственности судей в Украине, в случае если Европейский суд по правам человека указал в их решениях на нарушение прав человека. *Leges si Viata*. 2017. № 2, ч. 2. С. 132-134.
- 55.

Автореферати та дисертації

- Авдюгін Р. Г. Правові засоби забезпечення прав і свобод людини в Україні: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2012. 22с.
- Білас Ю. Ю. Європейські стандарти прав людини в контексті правозастосування сучасної України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 19 с.
- Букач В. В. Конституційні політичні права та їх забезпечення міліцією: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2004. 20 с.
- Васецький В. Ю. Доктрина прав людини в романо-германській правовій системі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 20 с.
- Волинка К. Г. Механізм забезпечення прав і свобод особи: питання теорії і практики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2000. 20 с.
- Гончаренко О. М. Розвиток економічних прав людини і громадянина в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2006. 19 с.
- Горова О. Б. Конституційні громадянські права людини в Україні і їх забезпечення міліцією (роль міжнародно-правових норм в цьому процесі): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2000. 18 с.

Гришук О. В. Право людини на компенсацію моральної шкоди (загальнотеоретичні аспекти): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2002. 20с.

Добрянський С. П. Актуальні проблеми загальної теорії прав людини: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2003. 20 с.

Заворотченко Т. М. Конституційно-правові гарантії прав і свобод людини і громадянина в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2002. 19 с.

Кожан В. В. Особисті права і свободи людини: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2016. 20 с.

Наливайко О. І. Теоретико-правові проблеми захисту прав людини: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2002. 20 с.

Осинська О. В. Обмеження прав і свобод людини: теоретико-прикладні аспекти: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2010. 20 с.

Пастухова Л. В. Ефективність міжнародно-правових засобів забезпечення реалізації Конвенції про захист прав і основних свобод людини: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2003. 18 с.

Пашук Т. І. Право людини на ефективний державний захист її прав та свобод: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2006. 18 с.

Пушкіна О. В. Конституційний механізм забезпечення прав людини і громадянина в Україні: проблеми теорії і практики: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2008. 38 с.

Федик С. Є. Особливості тлумачення юридичних норм щодо прав людини (за матеріалами практики Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України): автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2002. 20с.

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	р		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають НРК	р		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)			
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	р		
Результати навчання стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	р		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання	р		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження	р		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	р		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	р		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	р		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання	р		
Література є актуальною	р		

Рецензенти:

Член проектної групи ОП

Право
(назва)

Т. Чернорун
(ПІБ)

[Підпис]
(підпис)

Викладач кафедри

прив. та соц. чело
(назва)

С. Запара
(ПІБ)

[Підпис]
(підпис)